

Незгасиме їхнє слово

Якось непомітно та несподівано відійшли від нас примножувачі художнього слова, ті люди, імена яких постійно фігурували на шпальтах «Сарненських новин» - це проникливий лірик із витонченою душею Володимир ГРОМОВ й активний громадський діяч, критик, публіцист Борис ПАВЛИШИН. Ці літератори, безперечно, своєю глибиною слова збагатили наш синьоокий Поліський край, додали своєрідного та неординарного колориту; знайшли ті золоті ключі, якими щоденно відчиняли душі багатьох шанувальників свого таланту. Але смерть не запитує прізвища, про заслуги, благі діяння. Вона неблаганна. Та для нас залишились їхні слова, в пам'яті закарбувались риси їх облич, вчинки, привітний потиск руки...

Так, **Володимир Іванович Громов**, як зазначено в його біографічній довідці на сайті Сарненської ЦРБ, народився 2 травня 1941 року у Тверській області, виріс у багатодітній селянській родині.

Розповідаючи про своє дитинство, згадував, як часто крізь сон чув щоранку мамине благання: «Вставай, Володька, вставай. Я корову вже подоїла. Вставай, сину!». А йому, десятилітньому хлопчині, часом так не хотілося підніматися спозранку, ковтати оту сиру вранішню прохолоду, пасучи корів. Та слухняно йшов, бо, як дорослий, розумів: маючи свої обов'язки перед багатодітною сім'єю, повинен виконувати їх на совість. Не цурався будь-якої роботи. Таку вже натуру мав. Хоч був невисокий і непоказний, на перший погляд, зате душі неспокоїної, трудолюбивої, чутливої до людських потреб і вимог. Уже в чотирнадцять Володі доручили пасти 200 колгоспних корів. Думаєте, розгубився підліток? Ні. Був упевнений, що все буде добре, адже не вперше йому довіряли селяни своїх і поросят, і овечок, і корів. Адже любив тварин, умів із ними поводитись. Батіг у руках Володьки лише висвистував об шлях, жодного разу не полоснувши спину худобини. На зароблені гроші купив гармошку. На той час це була не тільки радість, а й справжня розкіш...

**«Как услышу я звуки гармошки,
Вспомню снова деревню свою:
Возле окон — рябины, березки,
Пруд широкии на самом краю...».**

Пізніше, як подорослішав, закинула його доля в Україну, до сестри Марійки, яка вийшла за харків'янина. Поїхав лише в гості, а все життя пов'язав з Україною.

**«Я живу, счастливый, в Украине,
Говорить о ней всегда я рад...».**

Роботящий і невгамовний музика, закоханий у звуки гармошки, самовіддано працював скрізь, куди посилало керівництво одного з сільгоспідприємств. Серцем прикипів до дівчат із Полісся, які приїжджали на заробітки. Одна з них і звабила життєлюб-гармоніста, тож подався за нею в край лісів і озер.

І справді, усе свідоме життя Володимир Громов жив у гомінливому робітничому Клесові. Пропрацював бурильником на тодішньому 472 комбінаті нерудних копалин. Мав шостий (найвищий) розряд висококваліфікованого майстра своєї справи, його ставили в приклад, ним пишалися.

Ось як писав Володимир Іванович про свою другу батьківщину:

**«Моє место рожденья — Россия.
Только к Клесову сердцем прирос...
Сорок лет, как я здесь поселился,
Здесь я плакал, смеялся, любил.
Важно то ведь, не где ты родился,
А каким человеком ты был».**

Або:

«Я люблю тебя, Клесов, в рассветах,

**В перелесках твоих ходить,
Твоє горе иль радість в перемогах
Я готов пополам розділити».**

Володимира полонили мальовничі куточки Полісся, краса, велич душі й серця жінок. Він не переставав захоплюватися їх щедрістю й багатством, духовним світом. Мимоволі рука потягнулась за пером, попливли перші рядки поезій. Насмілювався якось зайти з ними до редактора «районки» Івана Кузьменка. Той схвально відгукнувся, забрав. Скільки було радості, коли надрукували. Це настільки збадьорило, що, здавалося, рядки самі лягали на папір. Спробував і прозу. Гумореска «Як вставляв зуби» засвідчила, що надійно тримає перо. Життєва позиція, доброта, співчуття чужому болю привели до когорти донорів і в 1982 році Володимирові Громову присвоїли звання «Почесний донор СРСР».

Як одного з кращих відрядили на відбудову народного господарства в Республіку В'єтнам. Відкрилась нова сторінка життєпису. І там, у Кам-Рані, на військовій морській базі працював не покладаючи рук. Адже він із СРСР, що славиться не лише беззавітними патріотами, а й працелюбами, ентузіастами, які мають у серці те, що не згасає. Не пасував перед складнощами незвичних погодних умов, мови. І тут був на передовій. І не полишав своє захоплення римувати. Цей період вилився в цикл віршів «В'єтнамські мотиви». Й у них не плакався на нелегку роботу, а його відкрита душа тягнулася до людей, серед яких жив, з якими спілкувався.

**«І помню будні те В'єтнама,
Его обычаи, народ,
Лазурный берег океана,
Красивый белый пароход...».**

Підступний трагічний випадок різко змінив життєвий маршрут патріота. П'яний водій, керуючи автомобілем, наїхав на вантажівку, в якій мчав на роботу, і ось... без руки, без правиці... Списали, як зізнається, на берег. Вчився жити по-новому. І хоч як б'ють несправедливі докори чиновників, на кшталт: «Ти чужий, не наш, чому, - мовляв, - тобі допомагати, не ми тебе у В'єтнам відправляли...». Дехто, напевно, не витримав би, відступився б. Та Володимир Громов не з тих, хто опускає голову перед труднощами. Можливо, енергетика прізвища не дозволяла? Вчився писати лівою рукою, і його в буквальному значенні слова підносить поезія на ще вищі щаблі.

Трапилася на життєвій стежині проста, скромна, струнка, як билинка, Софія, яка подала руку підтримки, наче відчувала, що її другові вона вкрай необхідна. А ще невтомний Володимир Іванович у любові до життя, прекрасного, римуння, непримиренний до негараздів, прагнув їх виправити, про що свідчить захоплення гуморесками. Лаконічні, дошкульні, сатиричні міні-розсипи, яких назбиралась уже збірка, викликають нестримний сміх.

У 2009 році в Сарненському видавництві «СловоСвіт» вийшла збірка поетичних творів «Моя любов, моя печаль...», хоча шлях до неї був дещо довгим. Десять поетичних зошитів, які ввійшли до книги, допоможуть читачам пізнати багатий духовний світ автора, його радощі та смуту, закоханість у життя, людей, прекрасну половину людства - жіноцтво, у чудовий світ природи. А скільки віршів Володимир присвятив близьким, колегам і знайомим! Дарував часточку серця, як промінь сонця, щоби зігрівав у буднях, не сподіваючись на віддачу. Не ховався Володимир Громов від людей. Натомість із відкритою та широко душею, нестримним Божим, скажемо так, даром любити захоплювався життям, ніби заглиблювався в його вир, ышов з високо піднятою сивочолою головою. Віддзеркалюють духовну палітру опти-мізму чисті, як кришталь, відверті й щирі, як дитяча посмішка, вірші.

Коли доводилося спілкуватися з Володимиром Івановичем, по всьому відчувалося, що душа в цієї людини не втратила чистоти, доброти, що дорогою своєю він ішов твердо й упевнено. «Така вже в мене доля, моя доля», - говорив. Що ж, доля в кожного з нас своя,

її не вибирають. І як добре, що на життєвому шляху вона зводила з такими супутниками, як Володимир Громов, з його своєрідними святами та буднями, радістю та печаллю, закоханістю в красу людських облич, обожнюванням жінки, природи, любов'ю до своєї Батьківщини, прагненням зрозуміти вічні істини...

У своїй передмові до книги «Моя любов, моя печаль...» відомий у краї публіцист, член Національної спілки журналістів України Георгій Александрович зазначив: «Хоч життя Володимира Громова дещо надломило, але він як любив, так і любить, радіє кожному прожитому дню, кожній зустрічі з людьми, кожній миті вічності. І про це буде писати й писати. Доки серце б'ється, рука тримає перо, а життя пробуджує думку».

На жаль, серце Володимира Івановича вже не б'ється, рука не тримає перо і життя не пробуджує думку. Залишилися лиш викресані серцем його невмирущі рядки:

**«И солнце светит надо мной,
Под ним стрижи толпой ныряют.
Доволен жизнью и собой,
Другой я жизни не желаю...».**

Інший митець, **Борис Степанович Павлишин**, народився 1 січня 1938 року в с. Костянтинівка. Школа, технікум, армія... Служив у Ленінграді, три літ в школі сержантів, вчився сам і вчив інших. Після армії 11 років працював у СПТУ-1, готував водіїв для Збройних сил. Понад двадцять літ трудився в ПМК-2 й АТП-1762 на різних посадах, від механіка до начальника колони, будував «світле майбутнє».

Усе життя писав для себе, для душі та клав у шухляду. І тільки у 2000 р. побачила світ перша збірка «Смуток душі». У 2007 р., до свого 70-річчя, поет видав другу збірку поезії «Поетичні твори». Ще через чотири роки - книгу «Краса врятує світ». Борис Степанович — патріот своєї Батьківщини, якому болить неправда й несправедливість. Саме тому його поезія просякнута тонким ліризмом, подеколи гіркотою та смутком, а іноді сарказмом, та все ж дає насолоду душі шанувальникам віршованого слова.

З висоти прожитих літ Борис Павлишин прагнув об'єктивно оцінити наше життя за різних режимів та епох, розібратися в причинах їхніх бід і негараздів, поміркувати про найпотаємніше, і навіть покаятися. Головним завданням вважав застерегти людство від помилок, несправедливих дій і вчинків. Часто радував читачів теплими розповідями про отчий край, своїх земляків, дорогих йому людей, писав також гумор, який неодноразово заповнював газетну площу й багатьох обласних видань.

Гострі публікації Бориса Степановича не раз засуджували несправедливість, лукавство чиновників, викривали підступність, зверхність конкретних осіб, жваво підкріплюючи сказане беззаперечними фактами, подіями, разом із тим — полум'яний патріот своєї Батьківщини. За активну життєву позицію, правдиве, тверде слово його поважали і друзі, колеги та численна армія читачів. Рядки з останньої книги митця пропонують:

Розійшлись ми по різних дорогах,
Стихла пісня, як грім в даліні.
Залишився у пам'яті спогад
Про щасливі, далекі ті дні.

І минуле до нас не вернеться,
Все, як марево, зникло, прийшло.
Та чому серце сильно так б'ється,
Як приїду у рідне село?

Крихта тут мого юного серця
В цій землі залишилась навік.
Хай життя, куди хоче, несеться,
Я сюди повертатися звик.

Довго житиму ще? Я не знаю.
І не прагну багато прожити.
Тільки тут, в цій землі, в ріднім краї,
З часом думаю тихо спочити.

Борис Павлишин і Володимир Громов пишалися тим, що їхнє слово почуте, завітчане у великий літературний вінок. Шкода, що нам більше не доведеться прочитати нові твори літераторів, але велика, розлога та високоморальна спадщина їхніх поезій не раз змусить нас перечитати їх укотре. Пам'ять про цих талановитих письменників вічно житиме в діамантових плодах їхньої літературної діяльності.

Василь ТИТЕЧКО.